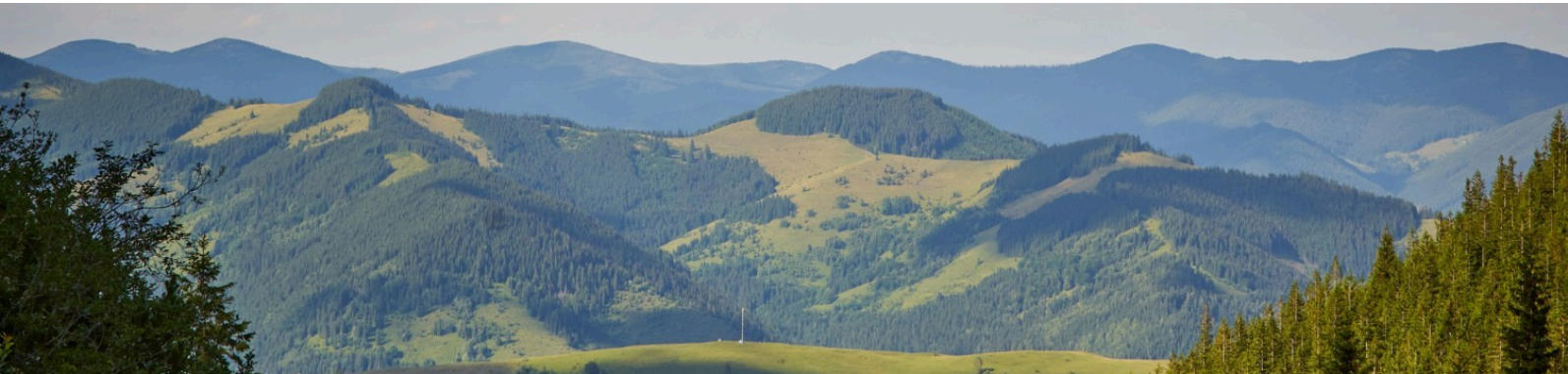

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА на експертите по качество на атмосферния въздух

Съфинансирано от
Европейския съюз

БЮЛЕТИН

април 2026

Тема на фокус

Чисти превозни средства

Наსърчаване на закупуването на чисти пътни превозни средства (ППС) от публичните органи за намаляване на вредните емисии

ЕС поставя като цел стимулирането на пазара на чисти и енергийно ефективни превозни средства чрез обществени поръчки. С приемането на **Директива (ЕС) 2019/1161 на 20 юни 2019 г.** е изменена Директива 2009/33/ЕО.

Въвежда се ясна дефиниция за „чисто превозно средство“ за леки и лекотоварни автомобили (на база емисии CO₂ и замърсители) и тежкотоварни автомобили (използващи алтернативни горива).

Директивата определя квоти за обществени поръчки, които държавите членки трябва да достигнат в два периода (до 2025 г. и 2026-2030 г.) за различни категории превозни средства (M1, M2/M3, N1, N2/N3).

Прилага се за договори за покупка, лизинг, отдаване под наем, както и за определени услуги като обществен транспорт, сметоизвозване и пощенски услуги.

В България Директивата е въведена чрез изменения в законодателството за обществени поръчки и специални подзаконови актове, като **Наредба № Н-21 от 19 декември 2023 г. за изискванията към чистите превозни средства.**

С ПМС № 356 от 29 декември 2023 г. са определени минималните дялове на чистите превозни средства спрямо общия дял на превозните средства, които са предмет на доставка или се използват за извършване на услугите по чл. 47, ал. 5 от ЗОП.

Чл.5, т.1 от Директива (ЕС) 2019/1161 посочва, че минималните дялове на чистите превозни средства се измерват въз основа на общия брой пътни превозни средства от съвкупността от всички договори в съответния период (2.08.2021 – 31.12.2025 и 01.01.2026 – 31.12.2030)

Това предоставя възможност на възложителите да преценят какъв подход да приложат при осигуряването на минималния дял чисти превозни средства при провеждане на обществени поръчки.

Възможно е за всяка обществена поръчка да бъде планирано осигуряване на минимален дял на чисти превозни средства.

Друг вариант е определен брой чисти превозни средства да бъдат закупени (наети, предоставени на лизинг) в една или повече обществени поръчки, а в другите обществени поръчки за съответния период да не бъдат поставяни подобни изисквания към доставчиците. Вторият вариант обаче изисква **прецизно планиране** на вида и обема превозни средства, които следва да бъдат доставени за съответните типове услуги за най-малко 5-годишен период.

[Вижте повече](#)

Политики и регулации

Промени на европейско и национално ниво

Правителството одобри резултатите от заседанието на Съвета на ЕС по околна среда

Министрите обсъдиха Регламента относно стандартите за емисиите на CO2 от леки и лекотоварни автомобили. България подкрепи амбициозна декарбонизация, основана на технологична неутралност и водеща роля на електрификацията, съчетана с гъвкави и икономически ефективни инструменти за постигане на целите. [Вижте повече](#)

Министърът на енергетиката е определен за компетентен орган по регламента за намаляване на емисиите на метан в енергетиката

Дейностите, свързани с проучване и добив на нефт и газ, подземно съхранение на газ, терминали за втечен природен газ, преносът и разпределението на нефт и газ, открит и подземен добив на въглища, дегазационни станции, внос на нефт, газ и въглища, ще бъдат обект на мониторинг от страна на министъра на енергетиката, който ще бъде подпомаган от председателя на ДАМТН по отношение на техническите инспекции на място. [Вижте повече](#)

Министерският съвет прие изменения и допълнения в Устройствения правилник на Изпълнителна агенция по околна среда

С приетите промени се създава нова специализирана дирекция „Ограничаване и оценка на изменението на климата“, която ще обедини дейности, свързани със Системата за търговия с емисии, Механизма за корекция на въглеродните емисии по границите и инвентаризацията на емисиите на парникови газове. [Вижте повече](#)

Какво ни показват данните?

Актуални графики, анализи и ключови показатели

Годишен бюлетин за качество на атмосферния въздух (КАВ) за 2025 г., допълнен с информация за приноса на пустинния прах към нивата на ФПЧ10

ИАОС публикува допълнителна информация за приноса на пустинния прах към нивата на ФПЧ10. [Вижте повече](#)

НСИ публикува данни за Емисии на вредни вещества във въздуха за 2024 г.

През 2024 г. емисиите на серни и азотни оксиди, неметанови летливи органични съединения, метан, въглероден оксид, въглероден диоксид, амоняк и фини прахови частици намаляват спрямо 2023 година. Емисиите на серни оксиди и въглероден диоксид са съответно 42 хил. тона и 32.8 млн. тона. Процесите на изгаряне на горива за производство на енергия имат основен принос за емисиите на въглероден диоксид (53%) и за емисиите на серни оксиди (82%). [Вижте повече](#)

Изследване сред 862 европейски града показва, че градските зелени площи не са достатъчни

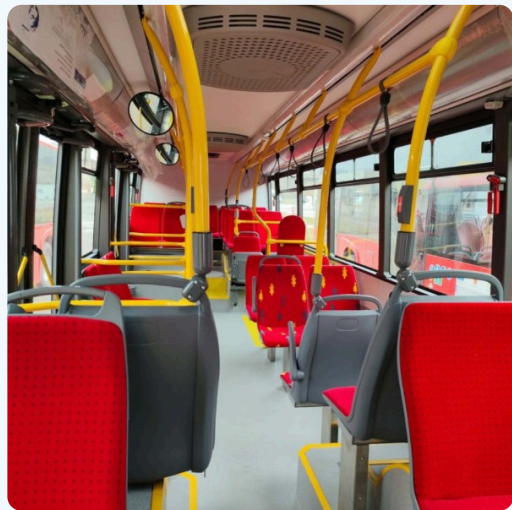
Резултатите показват, че по-малко от 15% от градското население в Европа се възползва напълно от принципа за озеленяване „3-30-300“ (насока за градско озеленяване, която се използва широко от публичните власти и международните организации и предвижда: 3 дървета, видими от всеки дом; 30% дървесна покривка във всеки квартал; живот в радиус от 300 метра от висококачествена зелена площ.

[Изследването](#), публикувано в Nature Communications, установява, че едва 13,5% от изследваното население живее в пълно съответствие с тези критерии, докато 21% пребивават в райони, които не отговарят на нито един от трите показателя. [Вижте повече](#)

ИАОС пуликува тримесечен бюлетин за състоянието на околната среда за периода януари-март 2026 г.

Националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (НСМКАВ) на МОСВ се състои от 48 стационарни пункта, в т.ч. 9 пункта с ръчно пробонабиране и последващ лабораторен анализ, 30 автоматични измервателни станции (АИС), 5 автоматични ДОАС системи (работещи на оптичен принцип), както и 4 АИС за мониторинг на качеството на атмосферния въздух в горски екосистеми - КФС „Рожен“, „Юндола“, „Витиня“ и „Ст. Оряхово“. [Вижте повече](#)

Общински инициативи

Шест нови електрически автобуса попълват общинския транспортен парк в Перник

[Вижте повече](#)

Община Русе започва мащабен проект за модерна транспортна инфраструктура

[Вижте повече](#)

Катамаранът „Иноватор“ ще изследва качеството на водата и въздуха по поречието на река Дунав

[Вижте повече](#)

Добра практика на месеца

Чисти превозни средства в услуги за сметосъбиране

Община Микели, Финландия предоставя директен пример за прилагане на логиката на Директива (ЕС) 2019/1161 в самата услуга. В Микели търгът за услуги по транспортиране на отпадъци е планиран изрично с оглед на изискванията на Директива (ЕС) 2019/1161 и местния приоритет за използване на биогаз. Възложителят е избрал **5-годишен договор с опция 1+1 години**, за да направи инвестицията в по-чисти камиони реалистична за операторите. Изискването е в началото техниката да е поне **Euro 5**, а след преходен период отпадъците да се превозват с **камиони на транспортен биогаз**, като има и механизъм за **проверка на горивото и пробегата** плюс **ценова санкция**, ако изискването не се спазва.

Във втората година на договора вече **и трите сметосъбиращи камиона са на биогаз**. Това е много добра практика, защото комбинира дълъг срок, ясен преходен график, проверимост и санкция.

[Вижте повече](#)

Проекти и финансиране

LIFE 2026 Clean Energy Transition (CET)

Краен срок: 16.09.2026

Два подходящи модула:

- **LIFE-2026-CET-PDA** с бюджет 8 млн. евро, който предоставя Project Development Assistance за превръщане на идеи за устойчиви енергийни проекти в реални инвестиционни пакети; поканата изрично казва, че могат да кандидатстват public authorities or their groupings.
- **LIFE-2026-CET-EMPOWER** с бюджет 6 млн. евро, който е насочен към подпомагане на градовете да изпълняват действия от своите climate and energy action plans.

За КАВ това е много полезно, когато проектът е за чисто отопление, намаляване на енергийната бедност, местни отоплителни и охладителни планове, декарбонизация на топлофикационни системи или интервенции в квартали, където лошото отопление е основен източник на ФПЧ.

[Вижте повече](#)

European Urban Initiative – Innovative Actions, 4th Call

краен срок 15 юни 2026 г., 14:00 CEST.

Допустими кандидати са градски власти и техни обединения, а по тази покана всеки проект може да получи до 2 млн. евро ERDF, с до 80% съфинансиране и максимум 2 години изпълнение.

Тематично тя е интересна за КАВ, защото изрично свързва градската политика с нормативните изисквания за КАВ и шум, зелено покритие, както и с модернизиране, декарбонизация и електрификация на градски и околградски транспорт, намаляване на задръстванията и градските емисии. Това е добър вариант за пилотни решения като квартални нискоемисионни режими, умни системи за управление на трафика, решения за градски товарни превози, интегрирани данни за КАВ или комбинирани зелени и транспортни интервенции.

Вижте повече

URBACT IV – Action Networks

краен срок 17 юни 2026, 15:00 CEST за основното кандидатстване

Партньорства от 6 до 8 партньори, с Lead Partner city; инструментът е за мрежи между градове.

Не финансира голяма инфраструктура, а обмен, капацитет, локални действия и изпълнение на стратегии. Добър за подготовка на пакет от мерки по КАВ, работа с други градове и изчистване на модел за следващо по-голямо финансиране.

Вижте повече

Ресурси

КАВ Речник

"Чисто превозно средство"

Съгласно § 1 от Допълнителните разпоредби на [Наредба № Н-21 от 19 декември 2023 г. за изискванията към чистите превозни средства](#)

- превозно средство от категория М1, М2 или N1 с максимална емисия на отработили газове, изразена в CO₂ g/km, и емисии на замърсители при реални условия на движение под приложимите пределни стойности на емисиите, определени в приложението, или,
- превозно средство от категория М3, N2 или N3, използващо алтернативни горива, с изключение на определени горива
- тежкотоварно превозно средство с нулеви емисии, което отговаря на определението по буква „б“, без двигател с вътрешно горене или с двигател с вътрешно горене, който отделя по-малко от 1 g CO₂/kWh .

Защо е важно за общините:

При възлагане на обществени поръчки за услуги на обществения пътен транспорт, услуги по събиране на битови отпадъци и др. (Приложение №21 на ЗОП) и за услуги за превози по автобусни линии, общините като възложители трябва да поставят изисквания, които гарантират, че превозните средства, които се доставят или използват при предоставяне на услугите, отговарят на критериите за чисти превозни средства (чл.47, ал.5 от ЗОП).

От мрежата

Нови анализи и доклади в раздел "Библиотека":

- [Предварителен доклад за горските пожари в Европа, Близкия Изток и Северна Африка през 2025 г./Advance report on Forest Fires in Europe, Middle East and North Africa 2025](#)
- [Годишна инвентаризация на парниковите газове в Европейския съюз за периода 1990–2024 г. и доклад за 2026 г./ Annual European Union greenhouse gas inventory 1990-2024 and inventory document 2026](#)
- [Доклад за 2024 г. на Атмосферната обсерватория на Европейската комисия /The European Commission atmospheric observatory 2024 report](#)

Обновени документи в профили на общини:

- Отчети за изпълнението на Програми за качеството на атмосферния въздух за 2025 г. на общините: [Русе](#), [Трявна](#)
- Актуализирани са три от социално-икономически индикатори в профилите на всички общини - Население, общо; Дял на населението до 19 г.; Дял на населението над 65 г. с данни към 31.12.2025 г.

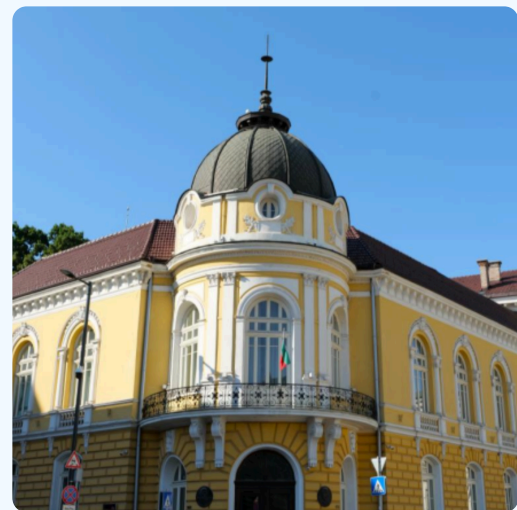
Национално законодателство

Актуални изследвания, доклади

Профили на общини

Новини

Събития

41-ва Международна конференция по моделиране на замърсяването на въздуха и приложения ще се проведе от 20 до 24 април в София

[Вижте повече](#)

Общините и устойчивата мобилност: Покана за лекция с италиански опит

[Вижте повече](#)

Деня на Земята '2026

[Вижте повече](#)

Национална мрежа на експертите по качество на атмосферния въздух
<https://www.airnetwork.bg/>

Платформата на Националната мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух е създадена по проект BG16FFPR002-5.006-0001-C01 „Създаване на Национална мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух“, финансиран по програмата "Околна среда" 2021-2027 г.

Получавате този имейл, защото сте се абонирали за нашия информационен бюлетин.

[Unsubscribe](#)